Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus
Johtaja Kirsi Heinivirta

Asiantuntijalausunto
8.10.2024

Eduskunta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto

Asia: HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus lausuu viitekohdassa mainitusta hallituksen esityksestä koskien teemaa **”Jatkuva oppiminen ja aikuiskoulutus”** seuraavaa.

Valtion talousarvioesityksessä esitetään Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen momentille 29.01.04 (Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot) lisäystä 10 miljoonaa euroa. Määräraha on tarkoitettu työn ohessa opiskelun pilotointi- ja kehittämishankkeeseen. Hankkeessa vahvistetaan työnantajien roolia työntekijöiden jatkuvassa oppimisessa ja kehitetään koulutuksen toteuttajien toimintaa.

Tausta

Työelämässä olevien osaamisen kehittäminen toteutuu aikuiskoulutustuen lakkauttamisen jälkeen jatkossa pääsääntöisesti työn ohessa. Työn ohessa opiskelu on kuitenkin ongelmallista sellaisissa tilanteissa, joissa tutkintoon tai koulutukseen sisältyy pakollista harjoittelua tai muita osuuksia, joiden suorittaminen ei ilman erityisjärjestelyjä ole mahdollista. Tämän vuoksi hallitus päätti kehysriihessä 25.4.2024 kohdentaa työelämässä olevien koulutukseen 10 milj. euroa vuodesta 2025 alkaen.

Määräraha on vuoden 2025 talousarvioesityksessä kohdennettu Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (Jotpa) momentille 29.01.04. Jotpan pilotointi- ja kehittämishanke toteutettaisiin vuosina 2025–2026.

Työnantajien ja koulutuksen toteuttajien yhteistyötä vahvistetaan

Hankkeen avulla parannetaan työntekijän mahdollisuuksia työn ohessa opiskeluun siten, että koulutuksen toteuttaja ja työnantaja kehittävät tarvittavia järjestelyjä tiiviissä yhteistyössä. Lisäksi kannustetaan työnantajia mahdollistamaan työaikana tapahtuvaa opiskelua korvaamalla rajatusti tästä aiheutuvia kustannuksia.

JATKUVAN OPPIMISEN JA TYÖLLISYYDEN PALVELUKESKUS
Postiosoite: PL 380 00531 Helsinki
Käyntiosoite: Hakaniemenranta 6 00530 Helsinki
Puhelin: +358 295 331 000
kirjaamo@jotpa.fi
www.jotpa.fi

Koulutukset, joihin tukea kohdennetaan

Pilottihanke keskittyy sellaisiin työvoimapula-alojen koulutuksiin, joihin sisältyy pakollista harjoittelua tai muuta opiskelua, joka edellyttää poissaoloa työstä ja joissa aikuiskoulutustuki on ollut merkittävässä roolissa. Työn ohessa opiskelu tällaisilla aloilla vaatii uudenlaisia järjestelyjä sekä työpaikoilla että koulutusorganisaatioissa.

Alustavan suunnitelman mukaan pilotoinnin piiriin tulee vuonna 2025 yhteensä noin 1 900 opiskelijaa seuraavissa koulutuksissa:

- sairaanhoitaja
- sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja
- sosionomi
- kasvatustieteiden kandidaatti, varhaiskasvatuksen opettaja
- erityisopettaja.

Opiskelijamäärät tarkentuvat jatkovalmistelussa työvoimakapeikkoja koskevan tiedon, työvoimatarpeen muutoksia koskevan ennakointitiedon, tutkintokoulutuksen aloittajamäärien sekä aikuiskoulutustuen käyttöä koskevien tietojen pohjalta yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Koulutuksen toteuttaja maksaa osan rahoituksesta työnantajalle

Jotpa myöntää pilotointi- ja kehittämisrahoituksen kokonaisuudessaan korkeakouluille ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille, jotka käyttävät osan rahoituksesta koulutuksen suunnitteluun ja seurantaan sekä osallistujien ohjaukseen ja tukemiseen.

Koulutuksen toteuttajat maksavat osan rahoituksesta eteenpäin työnantajalle korvauksena työntekijän työajalla opiskelusta aiheutuneista kustannuksista. Tavoitteena on kannustaa antamaan työntekijälle mahdollisuus suorittaa opintoja niin, että palkatonta harjoittelua tai muita poissaoloa edellyttäviä opintojaksoja olisi mahdollisimman vähän. Määrärahalla ei korvata yksi yhteen työpanoksen menetystä.

Kyseessä ei siis ole opiskelijalle maksettava etuus. Sen sijaan hankkeessa tehdään työn ja opiskelun yhdistämisestä sujuvampaa työntekijälle nyt, kun aikuiskoulutustukea ei voi enää käyttää. Koulutuksen toteuttajan ja työnantajan tulisi löytää yhdessä sellaisia opintojen toteutustapoja, jotka edellyttävät mahdollisimman vähän poissaoloa työstä. Hankkeessa tuetaan rahallisesti tätä. Lisäksi kannustetaan rajatulla tuella työnantajia mahdollistamaan opiskelua työaikana.

Rahoitusta myönnetään enintään 15 kuukauden ajalle.

Itse koulutuksen järjestäminen rahoitetaan korkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen perusrahoituksella kuten aikaisemminkin. Tämä rahoitus ei lisää koulutuspaikkojen määrää.

Jotpa käynnistää hankkeen ensimmäisen valtionavustushaun marraskuussa 2024. Pilotointi- ja kehittämistoiminta käynnistyy vuoden 2025 alusta alkaen sitä mukaa kuin koulutuksen toteuttajat ja työnantajat ovat saaneet toteutusmallit valmisteltua.

Hankkeen seuranta

Jotpa raportoi työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmälle hankkeen etenemisestä neljännesvuosittain, ensimmäisen kerran tammikuussa 2025. Seurannassa tuotetaan tietoa eri malleilla ja eri koulutuksissa toteutetun työn ohessa opiskelun kustannuksista, tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vaikuttavuuden arvioinnissa otetaan huomioon vaikutukset työllisyyteen, tuloihin ja ammattisiirtymiin. Vaikuttavuutta koskevia, kattavia tuloksia on mahdollista saada siinä vaiheessa, kun koulutukseen osallistuvat ovat opintojensa loppuvaiheessa.

JATKUVAN OPPIMISEN JA TYÖLLISYYDEN PALVELUKESKUS

Postiosoite:
PL 380
00531 Helsinki

Käyntiosoite:
Hakaniemenranta 6
00530 Helsinki

Puhelin: +358 295 331 000
kirjaamo@jotpa.fi
www.jotpa.fi